

Ny lag om leksakers säkerhet

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2010/11:65 samt två motioner som väckts med anledning av propositionen och en motion från den allmänna motionstiden 2010.

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om leksakers säkerhet som ska ersätta den nuvarande lagen från 1992. Syftet med lagförslaget är att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG av den 18 juni 2009 om leksakers säkerhet i svensk rätt. Direktivet är ett resultat av en revidering av rådets direktiv 88/378/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om leksakers säkerhet. Revideringen innebär en rad förändringar som syftar till att höja säkerhetsnivån på leksaker. De ekonomiska aktörernas ansvar för leksakers säkerhet konkretiseras och en rad konstruktionskrav skärps och preciseras. Direktivet är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna inte får besluta om ytterligare begränsningar av leksakers fria rörlighet på den inre marknaden än de som direktivets regler medger.

Propositionen innehåller även förslag som syftar till att komplettera Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 när det gäller leksaker. Förordningen gäller sedan den 1 januari 2010 och innehåller bl.a. en gemenskapsram för marknads kontroll och kontroll av produkter som förs in på unionsmarknaden.

Den föreslagna nya lagen om leksakers säkerhet är utformad som en ramlag och innehåller grundläggande bestämmelser för leksakers säkerhet samt bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter som behövs. Lagen innehåller nya bestämmelser om säkerhetskrav, krav på ekonomiska aktörer samt kompletterande bestämmelser om marknads kontroll. Den nya lagen ska tillämpas på leksaker som tillhandahålls på marknaden och i offentlig verksamhet. Med leksak avses, enligt lagförslaget, en vara som, helt eller delvis, är utformad eller avsedd för barn under 14 år att leka med.

Den nya lagen om leksakers säkerhet, och en följdändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner, föreslås träda i kraft den 20 juli 2011.

Utskottet föreslår att riksdagen antar lagförslagen och avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns fem reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	10
Ny lag om leksakers säkerhet	10
Utvidgning av lagens tillämpningsområde	15
Skärpta regler för kemikalier i leksaker m.m.	16
Fortsatt arbete inom EU	20
Säkerhetsinformation	21
Tredjepartstestning av leksaker	23
Reservationer	26
1. Utvidgning av lagens tillämpningsområde, punkt 2 (MP, SD)	26
2. Skärpta regler för kemikalier i leksaker m.m., punkt 3 (MP, SD, V)	26
3. Fortsatt arbete inom EU, punkt 4 (SD)	27
4. Säkerhetsinformation, punkt 5 (MP, SD)	28
5. Tredjepartstestning av leksaker, punkt 6 (V)	28
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	30
Propositionen	30
Följdmotionerna	30
Motion från allmänna motionstiden hösten 2010	31
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ny lag om leksakers säkerhet

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om leksakers säkerhet,
 2. lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:65.

2. Utvidgning av lagens tillämpningsområde

Riksdagen avslår motion 2010/11:C7 yrkande 1.

Reservation 1 (MP, SD)

3. Skärpta regler för kemikalier i leksaker m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C6 yrkandena 1 och 2, 2010/11:C7 yrkande 2 och 2010/11:MJ296 yrkande 5.

Reservation 2 (MP, SD, V)

4. Fortsatt arbete inom EU

Riksdagen avslår motion 2010/11:C6 yrkande 3.

Reservation 3 (SD)

5. Säkerhetsinformation

Riksdagen avslår motion 2010/11:C7 yrkande 3.

Reservation 4 (MP, SD)

6. Tredjepartstestning av leksaker

Riksdagen avslår motion 2010/11:MJ296 yrkande 6.

Reservation 5 (V)

Stockholm den 26 april 2011

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Jan Ertsborn (FP), Magdalena Andersson (M), Carina Ohlsson (S), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Per Lodenius (C), Yilmaz Kerimo (S), Margareta Cederfelt (M), Jan Lindholm (MP), Otto von Arnold (KD), Marianne Berg (V), Thomas Finnborg (M), Cecilia Brinck (M), Thoralf Alfsson (SD) och Luciano Astudillo (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 18 juni 2009 ett nytt direktiv om leksakers säkerhet (Europaparlaments och rådets direktiv 2009/48/EG av den 18 juni 2009 om leksakers säkerhet). Direktivet är ett resultat av en revidering av rådets direktiv 88/378/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om leksakers säkerhet. Revideringen innebär en rad förändringar som syftar till att höja säkerhetsnivån på leksaker.

Sedan den 1 januari 2010 gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93. Förordningen innehåller bestämmelser om ackreditering, marknadskontroll, kontroll av produkter från tredjeländer och CE-märkning. För närvarande pågår ett arbete med reglering av vissa horisontella frågor för fri rörlighet av produkter, bl.a. vissa av marknadskontrollmyndigheternas horisontella uppgifter enligt förordningen. Regeringen överlämnade den 10 mars 2011 propositionen 2010/11:80 Ny lag om ackreditering och teknisk kontroll till riksdagen. Lagförslaget innebär att svensk rätt anpassas till förordningen när det gäller ackreditering och CE-märkning. Propositionen bereds för närvarande av näringsutskottet och kommer att behandlas i betänkande 2010/11:NU25. Förordningens bestämmelser berör i vissa fall leksakers säkerhet.

I Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008/EG av den 9 juli 2008 om en gemensam ram för saluföring av produkter fastställs allmänna principer och referensbestämmelser för utarbetandet av gemenskapslagstiftningen om harmonisering av villkoren för saluföring av produkter. Beslutets bestämmelser har utgjort en förebild för utformningen av direktivet om leksakers säkerhet.

Under förhandlingsarbetet har samråd skett med närmast berörda myndigheter och organisationer. Kommissionens förslag till direktiv remitterades i mars 2008. Elva remissinstanser inkom med synpunkter till Regeringskansliet.

Inför arbetet med att genomföra direktivet bjöd Regeringskansliet in företrädare för näringslivsorganisationer, företagare, standardiseringsorgan och myndigheter till ett möte. Synpunkter har även inhämtats under hand från Konsumentverket, Kemikalieinspektionen och Elsäkerhetsverket.

Parallellt med det nationella genomförandearbetet har en expertgrupp enligt uppdrag från Europeiska kommissionen tagit fram riktlinjer för tillämpningen av det nya direktivet (Toy Safety Directive 2009/48/EC, An explanatory guidance document, 16/04/2010).

Som ett led i genomförandet av direktivet utarbetades inom Regeringskansliet promemorian Ny lag om leksakers säkerhet (Ds 2010:18). Promemorian innehöll även förslag som syftar till att komplettera Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 när det gäller leksaker. Promemorian har remissbehandlats och ligger i huvudsak till grund för förslagen i propositionen.

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen antar det förslag till ny lag om leksakers säkerhet och det förslag till följdändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner som har lagts fram i propositionen.

Regeringen har inhämtat Lagrådets yttrande över lagförslagen.

I den del förslaget innehåller tekniska föreskrifter som inte innebär genomförande av direktivet har det den 13 december 2010 anmälts till kommissionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. En anmälan enligt direktiv 98/34/EG innebär normalt att en frysningsperiod om tre månader ska ha förflutit innan de anmälda bestämmelserna får antas. Under denna frysningsperiod har kommissionen och övriga medlemsstater möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Den initiala frysningsperioden löpte ut den 14 mars 2011. Under frysningsperioden inkom en kommentar från Polen. Sverige genom Kommerskollegium besvarade kommentaren den 7 mars 2011. Kommerskollegium har i en skrivelse daterad den 29 mars 2011 till Justitiedepartementet meddelat att det inte finns något hinder mot att anta förslaget.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Med anledning av propositionen har två motioner väckts. I ärendet behandlar utskottet också två motionsyrkanden från den allmänna motions tiden 2010. Förslagen i motionerna finns i *bilaga 1*.

Det nya direktivet om leksakers säkerhet

Det nya direktivet om leksakers säkerhet är ett resultat av en revidering av 1988 års direktiv. Revideringen innebär en rad förändringar som syftar till att höja säkerhetsnivån på leksaker. De ekonomiska aktörernas ansvar för leksakers säkerhet konkretiseras och en rad konstruktionskrav skärps och preciseras.

Direktivet innehåller i huvudsak följande bestämmelser.

I direktivet regleras frågor som rör leksakers säkerhet och leksakers fria rörlighet på den inre marknaden (artikel 1). Direktivet är ett s.k. fullharmoiniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna inte får besluta om ytterligare begränsningar av leksakers fria rörlighet på den inre marknaden än de som direktivets regler medger (jfr artikel 12). Den säkerhetsnivå

som fastställs i direktivets regler får inte på något sätt höjas eller sänkas på nationell nivå och de konkretiseringar av det allmänna säkerhetskravet som återfinns i direktivets bilagor får inte förändras.

Med leksaker avses produkter avsedda eller utformade för barn under 14 år att leka med (artikel 2.1). Undantag görs för bl.a. lekplatsutrustning avsedd för allmänt bruk, bensindrivna leksaksfordon och slangbellor (artikel 2.2). I bilaga I till direktivet räknas sådana produktgrupper upp som inte anses vara leksaker, t.ex. samlarobjekt, sportutrustning, transportmedel såsom cyklar och sparkcyklar, tryckluftsvapen samt utbildningsmaterial. Definitioner av betydelse för direktivets tillämpning finns i artikel 3.

Tillverkarna ansvarar för att de leksaker de släpper ut på marknaden uppfyller säkerhetskraven. För att förebygga och reagera på brister i säkerheten krävs enligt artikel 4 att de vidtar en rad åtgärder, såsom att utföra en s.k. bedömning av överensstämmelse, utföra slumpvis provning och dra tillbaka leksaker med brister. Importörers och distributörers skyldigheter framgår av artiklarna 6 och 7. Bland annat ska de se till att tillverkarna har fullgjort sina skyldigheter, och de ska dra tillbaka leksaker med brister i säkerheten.

För att leksaker ska få tillhandahållas inom EU måste de bl.a. uppfylla direktivets grundläggande säkerhetskrav. De grundläggande säkerhetskraven utgörs av det allmänna säkerhetskravet (artikel 10.2) och de särskilda säkerhetskraven (bilaga II till direktivet). Reglerna har byggts ut och preciserats jämfört med 1988 års direktiv. Utöver säkerhetskraven krävs att leksakerna ska vara CE-märkta (artikel 16). Leksaken ska dessutom omfattas av en s.k. EG-försäkran om överensstämmelse som uppdateras kontinuerligt (artikel 15).

Genom varningar och bruksanvisningar ska barnet eller den som har uppsikt över barnet uppmärksammas på de risker det medför att använda leksaken och om hur riskerna kan undvikas (artikel 10.2). Enligt artikel 11 ska varningar ange lämpliga användarbegränsningar och i vissa fall vara klart synliga före köpet. De ska placeras på ett lämpligt och väl synligt sätt på leksaken och vara på ett språk som lätt kan förstås av konsumenten i respektive medlemsstat.

Bestämmelserna som gäller varors fria cirkulation innebär i princip ingen förändring jämfört med 1988 års direktiv om leksakers säkerhet. Medlemsstaterna får inte förhindra att leksaker som överensstämmer med direktivet tillhandahålls på marknaden inom deras territorium (artikel 12). Om en leksak följer en standard som refererats till i Europeiska unionens officiella tidning, ska den förutsättas uppfylla de säkerhetskrav som standarden omfattar (artikel 13). Av artikel 19.2 följer att om en leksak tillverkas i enlighet med en sådan harmoniserad standard som har refererats till i Europeiska unionens officiella tidning, kan tillverkaren själv intyga att leksaken överensstämmer med direktivets allmänna säkerhetskrav i artikel 10.2.

Om det inte finns någon standard som anger hur säkerhetskraven ska uppfyllas eller om leksaken inte följer den standard som finns, ska den i stället vara typgodkänd av ett anmält organ (artikel 19.3). Enligt artikel 23 ska medlemsstaten utse en myndighet som utser provningsorgan, anmäler dessa till Europeiska kommissionen och kontrollerar att de lever upp till de krav på oberoende, kvalitetssäkring m.m. som ställs i direktivet. Av artikel 20 framgår att ett typgodkännande innebär att organet intygar att leksaken uppfyller de tillämpliga kraven i direktivet. Inför typgodkännandet görs bl.a. en riskbedömning av leksaken.

Regler om anmälande myndigheter och anmälda organ finns i artiklarna 22-38.

Medlemsstaterna ska vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa att leksaker enbart släpps ut på marknaden om de uppfyller de grundläggande säkerhetskraven (artikel 10.1), bl.a. genom att utföra marknadskontroll (artikel 40), allt med beaktande av den s.k. försiktighetsprincipen (artikel 39). Regler om marknadskontroll återfinns i artiklarna 15-19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter. I de fall de är mer precisa gäller dessutom bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet. Enligt artikel 41 i direktivet om leksakers säkerhet kan de marknadskontrollerande myndigheterna begära information om EG-typintyg av respektive anmält organ. Myndigheten kan också begära att organet drar tillbaka eller ser över ett EG-typintyg om leksaken det rör sig om visat sig vara farlig. Att de marknadskontrollerande myndigheterna på detta sätt får befogenheter gentemot anmälda organ är en nyhet i EU:s regler för den inre marknaden.

När en marknadskontrollerande myndighet finner att en leksak inte uppfyller säkerhetskraven och därför vill förbjuda eller begränsa dess försäljning ska Europeiska kommissionen och de andra medlemsstaterna enligt artikel 42 förse med all tillgänglig information om åtgärden, vilka risker leksaken innebär m.m. De andra medlemsstaterna kan ifrågasätta åtgärden och kommissionen ska besluta om den är berättigad eller inte (artikel 43). Om åtgärden inte anses berättigad ska den aktuella medlemsstaten dra tillbaka sitt beslut. Om åtgärden anses berättigad ska alla medlemsstater vidta åtgärder mot den farliga leksaken. Enligt artikel 44 ska en medlemsstat som bedömer att en leksak utgör en allvarlig risk omedelbart underrätta kommissionen och övriga medlemsstater om detta genom RAPEX, EU:s system för snabbt informationsutbyte.

Medlemsstaterna kan på formella grunder begränsa eller förbjuda tillhandahållandet av en leksak som saknar CE-märke, felaktigt har blivit CE-märkt, inte åtföljs av en korrekt EG-försäkran om överensstämmelse eller vars tekniska dokumentation är bristfällig (artikel 45). En sådan åtgärd behöver inte underställas kommissionens prövning.

En kommitté ska inrättas där kommissionen kan besluta om tillägg till listorna över varor som inte är att betrakta som leksaker, över farliga kemikalier och över särskilda varningar (bilaga I, del III av bilaga II respektive bilaga V till direktivet) genom föreskrivande förfarande med kontroll (artikel 46). På samma sätt kan kommissionen anta särskilda gränsvärden för kemikalier i leksaker avsedda att stoppa i munnen eller för barn under 36 månader. Enligt artikel 48 ska medlemsstaterna efter tre år, och därefter vart femte år, rapportera till kommissionen om hur direktivet tillämpas.

1988 års direktiv om leksakers säkerhet ska fortsätta att tillämpas på leksaker som släpptes ut på marknaden före den 20 juli 2011, dvs. två år efter att direktivet trätt i kraft (artikel 53). Vad gäller kemiska risker ska det äldre direktivet gälla i fyra år efter att det nya direktivet trätt i kraft. Senast den 20 januari 2011 ska medlemsstaterna sätta i kraft de nationella författningar som genomför direktivet. Författningarna ska tillämpas fr.o.m. den 20 juli 2011 (artikel 54). För Sveriges del innebär detta att de nationella bestämmelserna ska vara antagna senast den 20 januari 2011 och träda i kraft den 20 juli 2011.

EU-förordningen om ackreditering och marknadskontroll

Sedan den 1 januari 2010 gäller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter. Förordningen ska tillämpas på alla varor inom det fullharmoniserade området, däribland leksaker. Förordningen innehåller bestämmelser om ackreditering, marknadskontroll, kontroll av produkter från tredjeländer och CE-märkning.

Utskottets överväganden

Ny lag om leksakers säkerhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

Utgångspunkter för genomförandet av direktivet

Målet för direktivet om leksakers säkerhet är att garantera dels en hög säkerhetsnivå för leksaker för att garantera barns hälsa och säkerhet, dels en väl fungerande inre marknad genom att fastställa harmoniserade säkerhetskrav för leksaker och minimikrav för marknadsövervakning (jfr skäl 9 och 48). Vidare anges i skälen bl.a. att de allmänna och särskilda kemikaliekraven i direktivet bör syfta till att skydda barns hälsa från vissa ämnen i leksaker, medan miljöproblemen behandlas i annan övergripande miljölagstiftning (skäl 25).

Regeringen konstaterar att direktivet om leksakers säkerhet är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna inte får förhindra att leksaker som överensstämmer med direktivet tillhandahålls på marknaden inom deras territorium (artikel 12). Den säkerhetsnivå som fastställs i direktivets regler får inte på något sätt höjas eller sänkas på nationell nivå, och de konkretiseringar av det allmänna säkerhetskravet som återfinns i direktivets bilagor får inte förändras. Medlemsstaterna har således i princip inte rätt att vidta åtgärder som kan utgöra hinder för den fria rörligheten för leksaker som överensstämmer med direktivets krav, såsom exempelvis nationella bestämmelser om förbud mot vissa ämnen i leksaker.

Det nya direktivet om leksakers säkerhet är det första direktiv som utformats efter den reviderade s.k. nya metoden. Metoden används för fullharmoniserande direktiv som reglerar varors fria rörlighet på den inre marknaden. Medlemsstaterna får inte hindra varors fria rörlighet inom EU om det inte följer av de sektorsspecifika regler till skydd för hälsa och säkerhet som återfinns i de olika direktiven. Direktiv enligt den nya metoden ska endast innehålla grundläggande säkerhetskrav men inte föreskriva hur kraven ska uppfyllas. Till skillnad från direktiv enligt den gamla metoden innehåller direktivet därför få detaljerade krav på produkters utformning. Det ankommer på de europeiska standardiseringsorganen CEN (Comité Européen de Normalisation), CENELEC (Comité Européen de Normalisation Electrotechnique) och ETSI (European Telecommunication Standard Institute) att på uppdrag av Europeiska kommissionen arbeta fram europeiska standarder. Dessa standarder är frivilliga för tillverkaren

att tillämpa och innebär en presumtion för att direktivets krav är uppfyllda. Nya metoden direktiv innehåller därför bestämmelser om hur en bedömning av produkternas överensstämmelse med tillämpliga krav ska utföras. Produkter som uppfyller de grundläggande kraven i direktivet ska märkas med symbolen CE. Huvudregeln enligt den s.k. nya metoden är att tillverkaren själv kan intyga att produkten uppfyller de krav som ställs i direktiven i fråga. I vissa fall förutsätts dock att tillverkaren har ett certifierat kvalitetssystem eller uppdrar åt ett oberoende kontrollorgan, ett s.k. anmält organ, att bedöma om produkten uppfyller de grundläggande kraven innan den släpps ut på marknaden.

När det gäller sättet för genomförandet av direktivet anför regeringen att det vid genomförandet av 1988 års direktiv om leksakers säkerhet gjordes bedömningen att direktivet borde genomföras genom en särskild ramlag innehållande bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som närmare anger vilka krav i fråga om säkerhet m.m. som en leksak ska uppfylla. Därutöver skulle lagen innehålla vissa bestämmelser om tillsyn, tvångsmedel m.m. som kräver lagform (prop. 1992/93:111 s. 18 f.). Denna lagstiftningsteknik för genomförande är vanlig när det gäller produkt direktiv som utformats enligt den s.k. nya metoden och bör, anser regeringen, användas även vid genomförandet av det nu aktuella direktivet. Det nya direktivets materiella bestämmelser är mycket detaljerade och lämpar sig inte för en fullständig lagreglering. Regleringen av leksakers säkerhet bör därför i allt väsentligt ske genom myndighetsföreskrifter. Enligt regeringen ger en sådan reglering dessutom större flexibilitet vid behov av justeringar till följd av ändrade bestämmelser t.ex. inom ramen för ett kommittéförfarande (artikel 46). Direktivets mer grundläggande bestämmelser, som t.ex. det allmänna säkerhetskravet och de ekonomiska aktörernas huvudsakliga skyldigheter, bör däremot tas in i lag. Även med denna utgångspunkt, anför regeringen vidare, kräver det nya direktivet åtskilliga ändringar av 1992 års lag om leksakers säkerhet. Dessa ändringar är så omfattande att lagen bör ersättas av en ny lag om leksakers säkerhet.

Den nya lagen om leksakers säkerhet

Som redovisats ovan föreslår regeringen att den nya lagen om leksakers säkerhet, i likhet med den nuvarande lagen från 1992, utformas som en ramlag som innehåller grundläggande bestämmelser för leksakers säkerhet och bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter som behövs. Lagen ska i övrigt innehålla de bestämmelser om marknadskontroll, sanktioner m.m. som kräver lagform.

Regeringens förslag innebär sammanfattningsvis bl.a. följande.

I en inledande bestämmelse anges att lagen syftar till att skydda barns hälsa och säkerhet genom bestämmelser om krav på leksaker och hur de ska tillhandahållas. Den nya lagen ska tillämpas på leksaker som tillhand-

hålls på marknaden och i offentlig verksamhet. Vad som sägs i lagen om ekonomiska aktörer gäller också den som tillhandahåller leksaker i offentlig verksamhet. Med leksak avses en vara som, helt eller delvis, är utformad eller avsedd för barn under 14 år att leka med. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpningsområde i fråga om vissa leksaker eller vissa varor som kan uppfattas som leksaker. I den nya lagen införs definitioner av vissa begrepp som finns i EU-rättsakter som är grundläggande för tillämpningen av lagen.

Om en importör eller en distributör tillhandahåller en leksak på marknaden i eget namn eller under eget varumärke eller ändrar en leksak som redan släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att överensstämelsen med de tillämpliga kraven kan påverkas, övertar importören eller distributören tillverkarens skyldigheter enligt lagen. En tillverkare får genom skriftlig fullmakt utse en representant som ska utföra de uppgifter som anges i fullmakten. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav som ska ställas på en fullmakts innehåll.

I den nya lagen införs en portalparagraf som innebär att leksaker endast får tillhandahållas på marknaden och i offentlig verksamhet om de uppfyller säkerhetskraven på leksaker och de krav som gäller bedömning av överensstämmelse, EG-försäkran om överensstämmelse samt CE-märkning. En leksak får visas och användas på mässor och utställningar även om den inte uppfyller dessa krav. Detta gäller dock bara under förutsättning att det tydligt anges att leksaken inte överensstämmer med kraven och att den inte kommer att tillhandahållas inom Europeiska unionen förrän den uppfyller kraven.

En leksak får inte innebära någon risk för någon persons hälsa eller säkerhet när den används på avsett eller förutsebart sätt med hänsyn till barns beteende. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till förmågan hos barn och, i förekommande fall, dem som har uppsikt över barn att hantera leksaken. Detta gäller särskilt för leksaker som är avsedda för barn i en viss angiven åldersgrupp. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilda säkerhetskrav för leksaker. Säkerhetskraven ska uppfyllas under hela den tid leksaken normalt sett kan förväntas användas.

En tillverkare ska förse leksaken eller leksakens förpackning samt, om det är lämpligt, bruksanvisningen som medföljer leksaken med varningar och informationstexter om de inbyggda faror och skaderisker som användningen av en leksak kan medföra och om hur dessa kan undvikas. Varningar och informationstexterna ska i förekommande fall innehålla upplysning om 1. krav på användarnas lägsta eller högsta ålder, 2. krav på användarnas förmåga, 3. krav på användarnas högsta eller lägsta vikt, 4. att leksaken endast ska användas under tillsyn av vuxen, samt 5. försiktighetsåtgärder vid användning för vissa kategorier av leksaker. Regeringen

eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om varningar och informationstexter samt om placeringen och utformningen i övrigt av varningar och informationstexter. Regeringen bedömer att de myndigheter som bör meddela föreskrifter om särskilda säkerhetskrav på leksaker är Konsumentverket, Kemikalieinspektionen och Elsäkerhetsverket.

En leksak som överensstämmer med en harmoniserad standard, som Europeiska kommissionen har hänvisat till i Europeiska unionens officiella tidning, ska förutsättas uppfylla de säkerhetskrav som ställs i lagen och i de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen i den utsträckning kraven omfattas av standarden.

Innan en leksak släpps ut på marknaden ska tillverkaren utföra eller låta utföra en bedömning av om leksaken överensstämmer med säkerhetskraven. Tillverkaren ska i samband med det utarbeta teknisk dokumentation till grund för bedömningen om överensstämmelse. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för bedömning av leksakers överensstämmelse.

Organ som ska anmälas enligt lagen (1992:1119) om teknisk kontroll för att utföra bedömning av överensstämmelse av leksaker genom EG-typkontroll ska vara ackrediterade för uppgiften enligt förordning (EG) nr 765/2008. Organet får utföra en sådan bedömning endast om Europeiska kommissionen eller någon medlemsstat i Europeiska unionen inte har anmält invändningar inom två veckor efter det att anmälan har skett. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådana organs skyldigheter i samband med bedömning av överensstämmelse. I sammanhanget ska påpekas att regeringen i proposition 2010/11:80 Ny lag om ackreditering och teknisk kontroll (se närmare under avsnittet Ärendet och dess beredning) föreslår ändringar när det gäller anmälan av organ för att bestämmelsen ska anpassas till den föreslagna lagen om ackreditering och teknisk kontroll. Förslaget innebär bl.a. att lagen (1992:1119) om teknisk kontroll ersätts av en ny lag om ackreditering och teknisk kontroll.

Om bedömningen av överensstämmelse innebär att leksaken uppfyller säkerhetskraven, ska tillverkaren upprätta en EG-försäkran om överensstämmelse. Tillverkaren ansvarar därmed för att leksaken överensstämmer med säkerhetskraven. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om EG-försäkran om överensstämmelse för leksaker.

En tillverkare ska förse leksaken med CE-märkning innan den släpps ut på marknaden. Bestämmelser om CE-märkning finns i förordning (EG) nr 765/2008. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om CE-märkning av leksaker.

En tillverkare ska bevara EG-försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentation som ligger till grund för bedömningen av överensstämmelse i tio år från det att leksaken släpptes ut på marknaden.

Regeringen bedömer att den nya EU-förordningen om ackreditering och marknadskontroll medför att tillsynsbestämmelserna i den nya lagen bör anpassas till förordningens krav. Regeringen föreslår därför att begreppet tillsyn ersätts av begreppet marknadskontroll i den nya lagen. En upplysning om att det finns bestämmelser om marknadskontroll i förordningen (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter införs i den nya lagen om leksakers säkerhet.

Den marknadskontroll som föreskrivs i den nya lagen ska utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer. Regeringen bedömer att Konsumentverket, Kemikalieinspektionen och Elsäkerhetsverket bör utses till marknadskontrollmyndigheter och anmälas till Europeiska kommissionen.

En marknadskontrollmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska efterlevas. Ett sådant föreläggande eller förbud eller ett beslut om åtgärd enligt artikel 19 i förordning (EG) nr 765/2008 ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövt. En marknadskontrollmyndighet får även bestämma att sådana förelägganden, förbud och beslut ska gälla omedelbart.

Regeringen bedömer att produktsäkerhetslagen även fortsättningsvis kan tillämpas för marknadskontroll av leksakers säkerhet i de fall lagens bestämmelser är mer specifika än bestämmelserna i förordningen om ackreditering och marknadskontroll.

Den föreslagna lagen är avsedd att träda i kraft den 20 juli 2011 och vara tillämplig på leksaker som släpps ut på marknaden fr.o.m. det datumet. I fråga om leksaker som släppts ut på marknaden före ikraftträdandet ska den gamla lagen gälla. Förbud och förelägganden som har meddelats enligt den gamla lagen ska fortfarande gälla.

Utskottets ställningstagande

Det nya direktivet om leksakers säkerhet innebär en förstärkning av säkerhetskraven på leksaker. Bland annat innehåller direktivet mer omfattande regler om kemikalier i leksaker och nya regler om leksaker i livsmedel. Det ställs även hårdare krav på tillverkarens kontroll av leksaker innan de släpps på marknaden. Direktivet innehåller också strängare regler om kvävnings säkerhet, om skydd mot skadligt höga ljud och om varningars tydlighet. Vidare finns nya regler om hur marknadskontrollen ska organiseras i medlemsstaterna. Utskottet välkomnar dessa ändringar.

Av vad som redovisats ovan framgår att det nya direktivet kräver åtskilliga lagändringar. Utskottet anser, i likhet med regeringen, att dessa ändringar är så omfattande att den nuvarande lagen bör ersättas av en ny lag om leksakers säkerhet. Som regeringen konstaterar är direktivets materiella bestämmelser mycket detaljerade och lämpar sig inte för en fullständig lagreglering. Utskottet delar regeringens bedömning att den nya lagen därför,

på samma sätt som den nuvarande lagen, bör utformas som en ramlag och innehålla grundläggande bestämmelser för leksakers säkerhet samt bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter som behövs.

Sammantaget ställer sig utskottet således bakom regeringens lagförslag.

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla de motioner som innehåller begäran om tillkännagivanden som rör frågor som anknyter till förslaget om en ny lag om leksakers säkerhet.

Utvidgning av lagens tillämpningsområde

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att utreda konsekvenserna av att utvidga lagens tillämpningsområde. Utskottet hänvisar till överväganden i propositionen.

Jämför reservation 1 (MP, SD).

Motionen

Jan Lindholm m.fl. (MP) anser i motion 2010/11:C7 att konsekvenserna av att utvidga lagens tillämpningsområde till leksaker som tillhandahålls i verksamhet som utövas av ideella organisationer och som inte har ett kommersiellt syfte bör utredas. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet härmed (yrkande 1).

Den nya lagen om leksakers säkerhet

Direktivet gäller endast leksaker som tillhandahålls i kommersiell verksamhet. Den nya lagen ska tillämpas på leksaker som tillhandahålls på marknaden och i offentlig verksamhet. Även produktsäkerhetslagen har ett motsvarande tillämpningsområde. Den nya lagens tillämpningsområde är därmed vidare än direktivets. Med tillhandahållande på marknaden avses enligt den nya lagens definition varje leverans av en leksak för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis. Ett tillhandahållande kan ske såväl till en konsument som till en annan ekonomisk aktör (dvs. tillverkaren, importören, tillverkarens representant och distributören). Med offentlig verksamhet avses verksamhet som bedrivs av staten, kommuner eller landsting och som inte är att anse som kommersiell verksamhet. Tillhandahållande i offentlig verksamhet omfattar varje leverans av en leksak för distribution, förbrukning eller användning i samband med offentlig verksamhet, mot betalning eller gratis. Det kan t.ex. vara fråga om leksaker som finns på kommunala förskolor eller i väntrum på landstingens vårdinrättningar. Vad som sägs i den nya lagen om ekonomiska aktörer gäller

också den som tillhandahåller leksaker i offentlig verksamhet. Detta innebär att ett offentligt organ som tillhandahåller leksaker i offentlig verksamhet är underkastat samma skyldigheter och kan bli föremål för samma ingripanden som ekonomiska aktörer.

I propositionen anför regeringen att med det föreslagna tillämpningsområdet för lagen kommer tillhandahållande av leksaker i sådan verksamhet som utövas av ideella organisationer och som inte har ett kommersiellt syfte att falla utanför tillämpningsområdet. Sådan verksamhet omfattas inte heller av produktsäkerhetslagen. Regeringen redovisar att tre remissinstanser, Konsumentverket, Swedish Toy Association (Swetoy) och Sveriges Konsumenter, har anfört att tillhandahållande av leksaker i verksamhet som utövas av ideella organisationer och som inte har ett kommersiellt syfte inte bör falla utanför lagens tillämpningsområde. Regeringen bedömer dock att det inte finns något behov av att tillämpa lagen även på sådan verksamhet. Enligt regeringen är det tillräckligt att ideella organisationers kommersiella verksamhet omfattas av lagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är tillräckligt att ideella organisationers kommersiella verksamhet omfattas av den nya lagen om leksakers säkerhet. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Skärpta regler för kemikalier i leksaker m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skärpta regler för kemikalier i leksaker m.m. Utskottet hänvisar bl.a. till direktivets bestämmelser.

Jämför reservation 2 (MP, SD, V).

Motionerna

Jan Lindholm m.fl. (MP) anser i motion 2010/11:C7 bl.a. att direktivets regler för kemikalier i leksaker inte är tillräckliga. Direktivet innehåller inte heller något totalförbud mot allergiframkallande ämnen. Enligt motionärerna behöver ytterligare åtgärder vidtas för att få giftfria och säkra leksaker. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet härmed (yrkande 2).

Marianne Berg m.fl. (V) föreslår i motion 2010/11:CU6 tillkännagivanden om att regeringen dels bör återkomma till riksdagen med förslag som innebär att skadliga ämnen helt förbjuds i leksaker (yrkande 1), dels att regeringen i det fortsatta arbetet med genomförandet av direktivet bör vinnlägga sig om att skydda miljön och barns hälsa (yrkande 2).

Även i motion 2010/11:MJ296 av Jens Holm m.fl. (V) föreslås ett tillkännagivande om att förbjuda alla farliga ämnen, som t.ex. allergiframkallande doftämnen, i leksaker (yrkande 5).

Direktivet om leksakers säkerhet

Målet för direktivet om leksakers säkerhet är att garantera dels en hög säkerhetsnivå för leksaker för att garantera barns hälsa och säkerhet, dels en väl fungerande inre marknad genom att fastställa harmoniserade säkerhetskrav för leksaker och minimikrav för marknadsövervakning (jfr skäl 9 och 48). I skälen anges vidare att de allmänna och särskilda kemikaliekraven i direktivet bör syfta till att skydda barns hälsa från vissa ämnen i leksaker, medan miljöproblem behandlas i annan övergripande miljölagstiftning (skäl 25).

Enligt det allmänna säkerhetskravet i artikel 10. 2 första stycket får leksaker inklusive de kemikalier som de innehåller, inte innebära en risk för användarens eller någon annan persons säkerhet eller hälsa när de används på avsett eller förutsebart sätt med tanke på barns beteende.

De särskilda säkerhetskraven framgår av direktivets bilaga II och avser bl.a. fysikaliska och mekaniska egenskaper, brännbarhet och kemiska egenskaper.

I artikel 10.1 föreskrivs att medlemsstaterna ska vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa att leksaker endast släpps ut på marknaden om de uppfyller de grundläggande säkerhetskraven, dvs. det allmänna och de särskilda säkerhetskraven.

Som tidigare nämnts är direktivet ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna inte får besluta om ytterligare begränsningar av leksakers fria rörlighet på den inre marknaden än direktivets regler medger (artikel 12).

Den nya lagen om leksakers säkerhet

I 9 § första meningen i den nya lagen om leksakers säkerhet anges att en leksak inte får innebära någon risk för någon persons hälsa eller säkerhet när den används på avsett eller förutsebart sätt med hänsyn till barns beteende. Enligt andra stycket samma paragraf får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om särskilda säkerhetskrav för leksaker.

I propositionen anför regeringen att det i direktivets bilaga II bl.a. återfinns hårdare krav på kvävningssäkerhet, starkare skydd mot hörselskador samt en rad nya gränsvärden för kemikalier i leksaker. De nya reglerna är strängare än nuvarande regler, t.ex. tillåts s.k. CMR-ämnen (ämnen som är cancerogena, mutagena eller giftiga för reproduktionen) endast i mycket låga halter i leksakens åtkomliga delar, med begränsade möjligheter till undantag. Vidare listas en rad allergiframkallande doftämnen som endast får förekomma i resthalter samt migrationshalter för vissa farliga metaller. Direktivet innehåller också gränsvärden för hur mycket av totalt 19 slags

metaller som får läcka ut från en leksak. För arsenik, kadmium, sexvärt krom, bly, kvicksilver och organiskt tenn är gränsvärdena hälften av vad som anses vara säkra värden, eftersom dessa metaller är mycket farliga. Dessa får inte vara avsiktligt tillsatta till något material, men det kan finnas resthalter av dem och då får de inte läcka ut mer än vad gränsvärdena anger.

Regeringen redovisar att Naturskyddsföreningen i sitt remissyttrande anser att direktivets reglering av kemikalier är otillräcklig men att det enligt föreningen inte finns något hinder mot att Sverige behåller eller inför bestämmelser för att skydda människors hälsa och miljö t.ex. vid tillverkning, utsläppande på marknaden eller användning där direktivet inte innebär en harmonisering. Därutöver anser Naturskyddsföreningen att möjligheten att ställa mer långtgående krav även i de delar som direktivet harmoniserar bör undersökas i detalj. Umeå kommun har i sitt yttrande anfört att frågan om totalförbud mot CMR-ämnen bör övervägas. Kemikalieinspektionen har anfört att det inte är självklart att t.ex. nationella krav som motiveras med miljöhänsyn (och inte med hälsa/säkerhet) är förbjudna enligt direktivet, vilket har betydelse för hur nuvarande nationella regler påverkas.

När det gäller dessa frågor konstaterar regeringen att direktivet om leksakers säkerhet är ett fullharmoniseringsdirektiv. Enligt artikel 12 får medlemsstaterna inte förhindra att leksaker som överensstämmer med direktivet tillhandahålls på marknaden inom deras territorium. Medlemsstaterna har således i princip inte rätt att vidta åtgärder som kan utgöra hinder för den fria rörligheten för leksaker som överensstämmer med direktivets krav, såsom exempelvis genom nationella bestämmelser om totalförbud mot vissa ämnen i leksaker.

Vad avser genomförandet av de särskilda säkerhetskraven enligt bilaga II till direktivet anser regeringen att dessa säkerhetskrav som är mycket omfattande och av teknisk natur inte lämpar sig för att tas in i lag. Kraven bör därför genomföras genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller den eller de myndigheter som regeringen bestämmer.

Kemikalieinspektionens handlingsplan för en giftfri vardag

Regeringen gav i december 2010 Kemikalieinspektionen i uppdrag att ta fram och genomföra en nationell handlingsplan för en giftfri vardag.

Den 10 mars 2011 presenterade Kemikalieinspektionen Handlingsplan för en giftfri vardag 2011–2014 Skydda barnen bättre. I handlingsplanen föreslår Kemikalieinspektionen bl.a. följande åtgärder:

- Regeringen ger Kemikalieinspektionen i uppdrag att efter samråd med Naturvårdsverket, Livsmedelsverket och Läkemedelsverket och andra berörda centrala myndigheter göra en bred genomgång av EU:s lagstiftning och identifiera en strategi för hur reglerna på sikt kan utvecklas

- och förbättras för att bidra till en giftfri miljö enligt svenska miljömål och till en giftfri vardag. I uppdraget ingår att lämna övergripande förslag till hur lagstiftningen på EU-nivå kan ändras och effektiviseras.
- Kemikalieinspektionen prioriterar arbetet i OECD och i EU för att i EU:s olika lagstiftningar bidra till att få till stånd vetenskapligt baserade kriterier och vägledningsdokument med hög skyddsnivå för hormonstörande ämnen, samverkans effekter av kemikalier samt för hälso- och miljörisker med nanomaterial.
 - Kemikalieinspektionen verkar för att metoderna för EU:s riskbedömning utvecklas ytterligare för att rimligt säkerställa att vi inte underskattar risken för att kemikalier ska skada barn.
 - Sverige verkar för att EU-lagstiftningen skärps så att ökade krav ställs på företagen att ta fram kunskap om hälso- och miljöfarligheten hos de kemikalier människor utsätts för i sin vardag.
 - Sverige blir ett av de ledande medlemsländerna i EU när det gäller att ta fram förslag till förbud och liknande för farliga kemikalier som människor kan utsättas för i sin vardag.
 - Sverige verkar för att EU-lagstiftningen skärps för att ytterligare begränsa förekomsten av farliga kemikalier i varor som används på ett sådant sätt att konsumenter kan utsättas för hälsofarliga kemikalier. Det gäller särskilt förekomsten av kemikalier som kan orsaka cancer, ärftliga genetiska skador eller skador på fortplantningen. Det gäller även för kemikalier som kan orsaka allergi, som är misstänkt hormonstörande eller kan ansamlas i miljön.
 - Kemikalieinspektionen ökar kraftigt sin tillsyn över farliga kemikalier i leksaker och andra varor som används på ett sådant sätt att människor i sin vardag kan utsättas för farliga ämnen.
 - Sverige verkar för skärpt EU-lagstiftning och internationella överenskommelser om att det ska finnas brett tillgänglig information om hälso- och miljöfarliga kemikalier i varor.

Utskottets ställningstagande

Motionsyrkandena innehåller förslag på åtgärder som går längre än direktivets bestämmelser. Utskottet vill här erinra om att direktivet om leksakers säkerhet är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna inte får besluta om ytterligare begränsningar av leksakers fria rörlighet på den inre marknaden än de som direktivets regler medger. Den säkerhetsnivå som fastställs i direktivets regler får inte på något sätt höjas eller sänkas på nationell nivå, och de konkretiseringar av det allmänna säkerhetskravet som återfinns i direktivets bilagor får inte förändras. Mot denna bakgrund bör motionsyrkandena avslås.

I sammanhanget vill utskottet dock peka på att i Kemikalieinspektionens handlingsplan för en giftfri vardag lämnas förslag på åtgärder för att skydda barns hälsa från skador av kemikalier. Bland annat föreslås att Kemikalieinspektionen kraftigt ska öka sin tillsyn över farliga kemikalier i leksaker.

Fortsatt arbete inom EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om att regeringen inom ramen för EU-samarbetet snarast bör ta initiativ för att få till stånd ett totalt förbud för skadliga kemikalier m.m. i leksaker. Utskottet förutsätter att regeringen kommer att ta ett sådant initiativ.

Jämför reservation 3 (SD).

Motionen

Marianne Berg m.fl. (V) föreslår i motion 2010/11:CU6 ett tillkännagivande om att regeringen inom ramen för EU-samarbetet snarast bör ta initiativ för att få till stånd ett totalt förbud för skadliga kemikalier, metaller och doftämnen i leksaker (yrkande 3).

Direktivet om leksakers säkerhet

I syfte att anpassa bestämmelserna till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen kan kommissionen inom ramen för ett kommittéförfarande besluta om ändringar i bestämmelserna om allergiframkallande doftämnen och migrationshalter för vissa farliga metaller i delen om kemiska egenskaper i bilaga II till direktivet. På samma sätt får kommissionen anta särskilda gränsvärden för kemikalier i leksaker som är avsedda för barn under 36 månader eller i andra leksaker som är avsedda att stoppas i munnen (artikel 46). Enligt artikel 48 ska medlemsstaterna senast den 20 juli 2014 och därefter vart femte år rapportera till kommissionen om hur direktivet tillämpas. En sådan rapport ska bl.a. innehålla en utvärdering av dels situationen när det gäller leksakers säkerhet, och dels hur verkningsfullt direktivet är.

I delen om kemiska egenskaper i bilaga II till direktivet anges vidare att kommissionen systematiskt och regelbundet ska utvärdera förekomsten av farliga ämnen i material i leksaker. Dessa utvärderingar ska ta hänsyn till rapporter från marknadsövervakande organ och till synpunkter som medlemsstater och intressenter ger uttryck för (punkt 9).

Utskottets ställningstagande

Som närmare redovisats i det föregående avsnittet innebär det nya direktivet om leksakers säkerhet en skärpning när det gäller reglerna för kemikalier, metaller och allergiframkallande doftämnen i leksaker. Fortfarande tillåts dock t.ex. låga halter av s.k. CMR-ämnen i leksakers åtkomliga delar, och resthalter av allergiframkallande doftämnen får fortfarande förekomma i leksaker. Direktivet ger kommissionen möjlighet att i vissa fall ändra de angivna gränsvärdena för vissa ämnen i leksaker. Inom ramen för sin rapporteringsskyldighet har också en medlemsstat möjlighet att peka på behov av ändringar av direktivet.

Kemikalieinspektionen har på regeringens uppdrag tagit fram en handlingsplan för en giftfri vardag (se föregående avsnitt). I handlingsplanen föreslår Kemikalieinspektionen bl.a. ett antal åtgärder i syfte att inom ramen för EU-samarbetet ytterligare begränsa förekomsten av farliga kemikalier i varor. I handlingsplanen anger Kemikalieinspektionen att den under 2011–2014 särskilt kommer att arbeta för att farliga ämnen begränsas genom att EU:s lagstiftning skärps.

Utskottet kan således konstatera att det pågår ett omfattande arbete inom området. Enligt utskottets mening är det av största vikt att arbetet inom EU för att förhindra förekomsten av skadliga ämnen i leksaker fortsätter kontinuerligt. Utskottet anser därför att regeringen snarast bör ta initiativ till att inleda förhandlingar för att förbjuda skadliga kemikalier, metaller och doftämnen i leksaker. Motionsyrkandet bör avslås.

Säkerhetsinformation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om utformningen av säkerhetsinformation m.m. om leksaker. Utskottet hänvisar till innehållet i den nya lagen om leksakers säkerhet.

Jämför reservation 4 (MP, SD).

Motionen

Jan Lindholm m.fl. (MP) anser i motion 2010/11:CU7 att regeringen ska få i uppdrag att se till att varningstext och annan informationstext om leksaker som är avsedda att användas i Sverige och riktar sig till konsumenter i Sverige ska avfattas på svenska och att det även ska finnas en möjlighet för konsumenter att få de aktuella texterna översatta till punktskrift eller till andra språk. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet härmed (yrkande 3).

Direktivet om leksakers säkerhet

Enligt artikel 4.7 ska tillverkarna se till att leksaken åtföljs av bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter på ett eller flera språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den berörda medlemsstaten. Även importören har en motsvarande skyldighet (artikel 6.4).

I artikel 11.2 anges hur varningar ska vara placerade och utformade, t.ex. att de ska vara väl synliga och lätt läsbara. I artikel 11.3 anges att en medlemsstat i enlighet med artikel 4.7 får föreskriva att varningar eller säkerhetsanvisningarna på dess territorium ska skrivas på ett eller flera språk som konsumenterna lätt förstår, och som den medlemsstaten ska bestämma.

Innan distributörerna tillhandahåller en leksak på marknaden ska de, enligt artikel 7.2, bl.a. kontrollera att leksaken är försedd med erforderlig märkning, att den åtföljs av erforderliga dokument, instruktioner och säkerhetsinformation på ett eller flera språk som lätt kan förstås av konsumenterna i den medlemsstat i vilken produkten kommer att tillhandahållas på marknaden.

Den nya lagen om leksakers säkerhet

Enligt 10 § första stycket ska en tillverkare förse leksaken eller leksakens förpackning samt, om det är lämpligt, bruksanvisningen som medföljer leksaken med varningar och informationstexter om de inbyggda faror och skaderisker som användningen av leksaken kan medföra och om hur dessa kan undvikas. I andra och tredje styckena anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om innehållet i varningar och informationstexter samt får meddela föreskrifter om placeringen och utformningen i övrigt av varningar och informationstexter.

Regeringen anför i propositionen att det ligger i sakens natur att varningar som riktas till svenska konsumenterna bör vara utformade på svenska för att få avsedd effekt. När det gäller genomförandet av bestämmelsen i artikel 11.3 i direktivet, där det anges att en medlemsstat får föreskriva på vilket eller vilka språk varningarna ska skrivas, bedömer regeringen att bestämmelsen på grund av sin tekniska karaktär lämpligen genomförs i föreskrifter som får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan anges i direktivet om leksakers säkerhet att en medlemsstat får föreskriva att varningar eller säkerhetsanvisningarna på dess territorium ska skrivas på ett eller flera språk som konsumenterna lätt förstår, och som bestäms av den berörda medlemsstaten. Regeringen har med hänsyn till bestämmelsens tekniska karaktär föreslagit att den genomförs i föreskrifter som får meddelas av regeringen eller den myndighet som reger-

ingen bestämmer. Ett sådant bemyndigande har också lämnats i den nya lagen om leksakers säkerhet. Genom bemyndigandet får föreskrifter meddelas om placeringen och utformningen i övrigt av varningar och informationstexter. Bemyndigandet omfattar således den tekniska utformningen, såsom den faktiska placeringen och vilket eller vilka språk som ska användas.

Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionen, varför den bör avslås.

Tredjepartstestning av leksaker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om tredjepartstestning av alla leksaker som släpps ut på marknaden. Utskottet hänvisar bl.a. till direktivets bestämmelser och den nya lagen om leksakers säkerhet.

Jämför reservation 5 (V).

Motionen

I motion 2010/11: MJ296 föreslår Jens Holm m.fl. (V) ett tillkännagivande om att se över möjligheten att införa krav på tredjepartstestning av alla leksaker som släpps ut på marknaden (yrkande 6).

Direktivet om leksakers säkerhet

För att underlätta för myndigheter, tillverkare och andra ekonomiska aktörer i säljkedjan att bedöma om en leksak uppfyller de säkerhetskrav som direktivet ställer gäller den s.k. presumtionen om överensstämmelse i artikel 13.

Presumtionen innebär att en leksak ska förutsättas vara säker och i överensstämmelse med direktivets krav om den följer reglerna i vissa standarder. Vilka standarder det rör sig om framgår genom att de hänvisas till i Europeiska unionens officiella tidning, varvid standarderna ges presumtionsverkan.

Av artikel 19 framgår vilket förfarande för bedömning av överensstämmelse som ska tillämpas för en leksak. Avgörandet beror på om leksaken omfattas av presumtionen om överensstämmelse. I sådana fall får tillverkaren själv intyga att leksaken överensstämmer med säkerhetskraven. Om leksaken inte alls eller bara delvis omfattas av presumtionen, eller om tillverkaren anser att leksaken av olika skäl kräver en kontroll av tredje part, ska leksaken i stället genomgå ett förfarande som i praktiken innebär att bedömningen om överensstämmelse görs av ett oberoende laboratorium, ett s.k. anmält organ. Om kontrollen visar att leksaken överensstämmer

med säkerhetskraven ska organet utfärda ett EG-typintyg. Med EG-typintyget som utgångspunkt kan sedan tillverkaren intyga att leksaken överensstämmer med säkerhetskraven.

Enligt artikel 26.3 i direktivet ska ett organ för bedömning av överensstämmelse vara ett tredjepartsorgan oberoende av den organisation eller leksak som den bedömer. Detta organ får höra till en näringslivsorganisation eller branschorganisation som företräder företag som är involverade i konstruktion, tillverkning, leverans, installation, användning eller underhåll av de leksaker som det bedömer, förutsatt att det kan styrkas att organet är oberoende och att det saknas intressekonflikter.

Den nya lagen om leksakers säkerhet m.m.

Enligt 11 § ska en leksak som överensstämmer med en harmoniserad standard, som Europeiska kommissionen har hänvisat till i Europeiska unionens officiella tidning, förutsättas uppfylla de säkerhetskrav som ställs i lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen i den utsträckning kraven omfattas av standarden. Genom bestämmelsen genomförs artikel 13 i direktivet.

I 12 § föreskrivs att tillverkaren ska utföra eller låta utföra en bedömning av leksakens överensstämmelse med säkerhetskraven innan leksaken släpps ut på marknaden och i samband med detta utarbeta teknisk information till grund för denna bedömning. I paragrafen ges också ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förfarandet för bedömning av leksakers överensstämmelse. Sådana föreskrifter får t.ex. avse hur bedömning av leksakers överensstämmelse ska gå till. Genom bemyndigandet genomförs bl.a. artikel 19 i direktivet.

I 13 § finns bestämmelser om de krav som ställs på de organ som medverkar i den bedömning av överensstämmelse som görs genom en EG-typkontroll. Ett sådant organ ska vara ackrediterat enligt förordningen (EG) nr 765/2008. I paragrafen anges vidare att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om anmälda organs skyldigheter i samband med bedömning av överensstämmelse.

Regeringen anför i propositionen att ett antal artiklar, bl.a. artikel 26 som gäller krav avseende anmälda organ, ska genomföras i samband med Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) planerade revidering av sina föreskrifter om anmälda organ.

Swedac har inlett ett arbete med en sådan revidering och ett förslag till nya föreskrifter är närvarande föremål för remissbehandling. Remisstiden utgår den 6 maj 2011. I förslaget anges bl.a. att ett anmält organ ska vara ett tredjepartsorgan oberoende av den organisation eller produkt som det bedömer.

Utskottets ställningstagande

Motionen innehåller förslag som går utöver direktivets bestämmelser. Som utskottet tidigare erinrat om är direktivet ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv. Medlemsstaterna har således i princip inte rätt att vidta åtgärder som kan utgöra hinder för den fria rörligheten för leksaker som överensstämmer med direktivets krav. På grund härav bör motionsyrkandet avslås.

I sammanhanget vill utskottet dock framhålla att vid bedömningen av om en leksak uppfyller de säkerhetskrav som uppställs i den nya lagen krävs i vissa fall kontroller av ett tredjepartsorgan i enlighet med vad som redovisats ovan.

Reservationer

1. Utvidgning av lagens tillämpningsområde, punkt 2 (MP, SD) av Jan Lindholm (MP) och Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C7 yrkande 1.

Ställningstagande

Den nya lagen om leksakers säkerhet ska tillämpas på leksaker som tillhandahålls på marknaden och i offentlig verksamhet. Leksaker som tillhandahålls i verksamhet som utövas av ideella organisationer och som inte har ett kommersiellt syfte faller utanför lagens tillämpningsområde. Konsumentverket, Swedish Toy Association (Swetoy) och Sveriges Konsumenter har samtliga i sina remissvar till regeringen påpekat vikten av att alla leksaker som tillhandahålls i Sverige omfattas av lagen. Regeringen har trots detta utan närmare motivering ansett att det inte finns något behov av att även låta lagen omfatta leksaker som tillhandahålls i verksamhet som utövas av ideella organisationer och som inte har ett kommersiellt syfte.

Liksom de ovan redovisade remissinstanserna anser vi att samma säkerhetskrav ska gälla för alla leksaker som tillhandahålls i Sverige. Enligt vår mening bör regeringen låta utreda konsekvenserna av att utvidga lagens tillämpningsområde till att även omfatta leksaker som tillhandahålls i verksamhet som utövas av ideella organisationer och som inte har ett kommersiellt syfte.

Vad vi nu anfört bör riksdagen, med bifall till motion 2010/11:C7 yrkande 1, som sin mening ge regeringen till känna.

2. Skärpta regler för kemikalier i leksaker m.m., punkt 3 (MP, SD, V) av Jan Lindholm (MP), Marianne Berg (V) och Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:C6 yrkandena 1 och 2, 2010/11:C7 yrkande 2 och 2010/11:MJ296 yrkande 5.

Ställningstagande

Direktivet om leksakers säkerhet som genomförs genom den nya lagen om leksakers säkerhet tillåter bl.a. att CMR-ämnen och allergiframkallande doftämnen får förekomma i leksaker. Direktivet innebär inte heller att hormonstörande ämnen eller parfymers förbjuds i leksaker.

Vi anser att det är en självklarhet att barns leksaker ska vara fria från giftiga eller annars farliga ämnen. Enligt vår mening bör skadliga ämnen helt förbjudas i leksaker. Det handlar om barns säkerhet. Då direktivet är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv får Sverige i princip inte vidta åtgärder som kan utgöra hinder i den fria rörligheten för leksaker som överensstämmer med direktivets krav. Kemikalieinspektionen har dock i sitt remissyttande över förslaget till ny lag om leksakers säkerhet bl.a. anfört att det inte är självklart att t.ex. nationella krav som motiveras med miljöhänsyn är förbjudna enligt direktivet.

Vi anser att regeringen ytterligare bör utreda möjligheten att, i syfte att skydda miljö och människor, införa en reglering med inriktningen att skadliga ämnen förbjuds i leksaker. Regeringen bör vidare i det fortsatta arbetet med genomförandet av direktivet vinnlägga sig om att skydda miljö och barns hälsa.

Vad vi nu anfört bör riksdagen, med bifall till motionerna 2010/11:C6 yrkandena 1 och 2, 2010/11:C7 yrkande 2 och 2010/11:MJ296 yrkande 5, som sin mening ge regeringen till känna.

3. Fortsatt arbete inom EU, punkt 4 (SD)

av Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C6 yrkande 3.

Ställningstagande

Enligt min mening är det av största vikt att arbetet inom EU för att förhindra förekomsten av skadliga ämnen i leksaker bedrivs kontinuerligt. Jag vill därför att regeringen snarast tar initiativ till att inleda förhandlingar i syfte att förbjuda skadliga kemikalier, metaller och doftämnen i leksaker.

Vad jag nu anfört bör riksdagen, med bifall till motion 2010/11:C6 yrkande 3, som sin mening ge regeringen till känna.

4. Säkerhetsinformation, punkt 5 (MP, SD)

av Jan Lindholm (MP) och Thoralf Alfsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C7 yrkande 3.

Ställningstagande

I den nya lagen om leksakers säkerhet uppställs inte något uttryckligt krav på att varningstexter och annan informationstext om leksaker ska vara avfattade på svenska. Inte heller anges att leksaker som är avsedda att användas av barn med funktionshinder ska innehålla varningsmeddelanden på sätt den funktionshindrade kan förstå, exempelvis punktskrift. Enligt direktivet finns dock en möjlighet för medlemsstaten att föreskriva vilka språk varningar eller säkerhetsanvisningar på dess territorium ska skrivas på. Regeringen har ansett det lämpligast att den aktuella bestämmelsen i direktivet genomförs i föreskrifter som får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Ett sådant bemyndigande har också lämnats i den nya lagen om leksakers säkerhet.

Enligt vår mening bör regeringen vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att varningstexter och annan informationstext om leksaker som avses bli använda i Sverige och riktas mot konsumenter i Sverige, är skrivna på svenska. Regeringen bör även vidta åtgärder för att göra det möjligt för konsumenter att få de aktuella texterna översatta till punktskrift eller till andra språk än svenska om konsumenten efterfrågar detta.

Vad vi nu anfört bör riksdagen, med bifall till motion 2010/11:C7 yrkande 3, som sin mening ge regeringen till känna.

5. Tredjepartstestning av leksaker, punkt 6 (V)

av Marianne Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:MJ296 yrkande 6.

Ställningstagande

Få frågor är så viktiga för framtiden som att skydda våra barn för exponering av skadliga och farliga leksaker. Jag anser att det system för att kontrollera att leksaker uppfyller säkerhetskraven som gäller enligt direkti-

vet om leksakers säkerhet inte är tillräckligt. Enligt min mening bör alla leksaker som släpps ut på marknaden tredjepartstestas. Direktivet är visserligen ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv, men jag anser trots detta att regeringen bör utreda möjligheten att införa krav på tredjepartstestning av alla leksaker som släpps ut på den svenska marknaden.

Vad jag nu anfört bör riksdagen, med bifall till motion 2010/11: MJ296 yrkande 6, som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:65 Ny lag om leksakers säkerhet:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om leksakers säkerhet,
2. lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

Följdmotionerna

2010/11:C6 av Marianne Berg m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som innebär att vi bättre kan skydda såväl miljö som människor med inriktningen att skadliga ämnen helt bör förbjudas i barns leksaker.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att man i förordningsarbetet som följer efter lagstiftningen bör vinnlägga sig om att tolka direktivet så extensivt som möjligt i fråga om att skydda miljön och barns hälsa.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast ska ta initiativ till att inleda förhandlingar för att förbjuda skadliga kemikalier, metaller och doftämnen i leksaker.

2010/11:C7 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillhandahållande av leksaker i verksamhet som utövas av ideella organisationer och som inte har ett kommersiellt syfte.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att vidta ytterligare åtgärder för att barn ska ha giftfria och säkra leksaker.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förbättrad information till köpare av leksaker.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11: MJ296 av Jens Holm m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förbud mot alla farliga ämnen och allergi-framkallande ämnen i barns leksaker.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa krav på tredjepartstestning av alla leksaker som sätts ut på marknaden.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om leksakers säkerhet

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll och syfte

1 § Denna lag syftar till att skydda barns hälsa och säkerhet genom bestämmelser om krav på leksaker och hur de ska tillhandahållas.

Lagens tillämpningsområde

2 § Lagen tillämpas på leksaker som tillhandahålls på marknaden och i offentlig verksamhet.

Vad som sägs i denna lag om ekonomiska aktörer gäller också den som tillhandahåller leksaker i offentlig verksamhet.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpningsområde när det gäller vissa leksaker eller vissa varor som kan uppfattas som leksaker.

Definitioner

4 § I denna lag betyder

1. *leksaker*: en vara som helt eller delvis är utformad eller avsedd för barn under 14 år att leka med,

2. *tillhandahållande på marknaden*: varje leverans av en leksak för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis,

3. *utsläppande på marknaden*: tillhandahållande för första gången av en leksak på unionsmarknaden,

4. *tillverkare*: varje fysisk eller juridisk person som tillverkar en leksak eller som låter konstruera eller tillverka en leksak och saluför denna leksak, i eget namn eller under eget varumärke,

5. *tillverkarens representant*: varje fysisk eller juridisk person som är etablerad inom unionen och som enligt skriftlig fullmakt från tillverkaren har rätt att i dennes ställe utföra särskilda uppgifter,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/48/EG av den 18 juni 2009 om leksakers säkerhet, EUT L 170, 30.6.2009, s. 1 (Celex 32009L0048).

6. *importör*: varje fysisk eller juridisk person som är etablerad i unionen och släpper ut en leksak från ett tredjeland på unionsmarknaden,

7. *distributör*: varje fysisk eller juridisk person i leveranskedjan, utöver tillverkaren eller importören som tillhandahåller en leksak på marknaden,

8. *ekonomisk aktör*: tillverkaren, importören, tillverkarens representant och distributören,

9. *harmoniserad standard*: en standard som, på grundval av en begäran från Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter², antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan som upptas i bilaga I till det direktivet,

10. *ackreditering*: den betydelse som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93³,

11. *bedömning av överensstämmelse*: en process där det visas huruvida specificerade krav avseende en leksak har uppfyllts,

12. *återkallelse*: varje åtgärd för att dra tillbaka en leksak som redan tillhandahålls slutanvändaren,

13. *tillbakadragande*: varje åtgärd för att förhindra att en leksak i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden,

14. *marknadskontroll*: den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av myndigheterna för att se till att leksakerna överensstämmer med de tillämpliga krav som fastställs i relevant unionslagstiftning om harmonisering, och inte hotar hälsan, säkerheten eller andra aspekter av skyddet av allmänintresset, och

15. *CE-märkning*: en märkning genom vilken tillverkaren visar att leksaken överensstämmer med tillämpliga krav som fastställs i harmoniserad unionslagstiftning som föreskriver om märkning.

Övertagande och överlåtelse av tillverkarens skyldigheter

5 § Om en importör eller en distributör tillhandahåller en leksak på marknaden i eget namn eller under eget varumärke eller ändrar en leksak som redan släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att överensstämmelsen med de tillämpliga kraven kan påverkas, övertar importören eller distributören tillverkarens skyldigheter enligt denna lag.

6 § En tillverkare får genom skriftlig fullmakt utse en representant som ska utföra de uppgifter som ska anges i fullmakten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav som ska ställas på en fullmakts innehåll enligt första stycket.

² EGT L 204, 21.7.1998, s. 37 (Celex 31998L0034).

³ EUT L 218, 13.8.2008, s. 30 (Celex 32008R0765).

Krav på leksaker

Allmänna krav

7 § Leksaker får endast tillhandahållas på marknaden och i offentlig verksamhet om de uppfyller kraven i 9, 10, 12, 14 och 15 §§ och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser.

8 § En leksak får visas och användas på mässor och utställningar även om den inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller i de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Detta gäller dock bara under förutsättning att det tydligt anges att leksaken inte överensstämmer med kraven och att den inte kommer att tillhandahållas inom Europeiska unionen förrän den uppfyller kraven.

Säkerhetskrav

9 § En leksak får inte innebära någon risk för någon persons hälsa eller säkerhet när den används på avsett eller förutsebart sätt med hänsyn till barns beteende. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till förmågan hos barn och, i förekommande fall, dem som har uppsikt över barn att hantera leksaken. Detta gäller särskilt för leksaker som är avsedda för barn i en viss angiven åldersgrupp.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilda säkerhetskrav för leksaker.

Säkerhetskraven enligt första och andra styckena ska uppfyllas under hela den tid leksaken normalt sett kan förväntas användas.

10 § En tillverkare ska förse leksaken eller leksakens förpackning samt, om det är lämpligt, bruksanvisningen som medföljer leksaken med varningar och informationstexter om de inbyggda faror och skaderisker som användningen av leksaken kan medföra och om hur dessa kan undvikas. Varningar och informationstexter ska i förekommande fall innehålla upplysning om

1. krav på användarnas lägsta eller högsta ålder,
2. krav på användarnas förmåga,
3. krav på användarnas högsta eller lägsta vikt,
4. att leksaken endast ska användas under tillsyn av vuxen, samt
5. försiktighetsåtgärder vid användning för vissa kategorier av leksaker.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om innehållet i varningar och informationstexter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om placeringen och utformningen i övrigt av varningar och informationstexter.

Presumtion om överensstämmelse med säkerhetskraven

11 § En leksak som överensstämmer med en harmoniserad standard, som Europeiska kommissionen har hänvisat till i Europeiska unionens officiella tidning, ska förutsättas uppfylla de säkerhetskrav som ställs i

9 och 10 §§ och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser i den utsträckning kraven omfattas av standarden.

Bedömning av överensstämmelse

12 § Innan en leksak släpps ut på marknaden ska tillverkaren utföra eller låta utföra en bedömning av om leksaken överensstämmer med säkerhetskraven enligt 9 och 10 §§ och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser. Tillverkaren ska i samband med det utarbeta teknisk dokumentation till grund för bedömningen om överensstämmelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för bedömning av leksakers överensstämmelse.

Anmälda organ

13 § Organ som ska anmälas enligt 3 § lagen (1992:1119) om teknisk kontroll för att utföra bedömning av överensstämmelse av leksaker genom EG-typkontroll (anmälda organ) ska vara ackrediterade för uppgiften enligt förordning (EG) nr 765/2008.

Ett sådant organ får utföra bedömning av överensstämmelse av leksaker genom EG-typkontroll endast om Europeiska kommissionen eller någon medlemsstat i Europeiska unionen inte har anmält invändningar inom två veckor efter det att anmälan enligt första stycket har skett.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådana organs skyldigheter i samband med bedömning av överensstämmelse.

EG-försäkran om överensstämmelse

14 § Om en sådan bedömning av överensstämmelse som avses i 12 § innebär att leksaken uppfyller säkerhetskraven, ska tillverkaren upprätta en EG-försäkran om överensstämmelse. Tillverkaren ansvarar därmed för att leksaken överensstämmer med säkerhetskraven.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om EG-försäkran om överensstämmelse för leksaker.

CE-märkning

15 § En tillverkare ska förse leksaken med CE-märkning innan den släpps ut på marknaden.

Bestämmelser om CE-märkning finns i förordning (EG) nr 765/2008.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om CE-märkning av leksaker.

Dokumentation

16 § En tillverkare ska bevara EG-försäkran om överensstämmelse och den tekniska dokumentation som ligger till grund för bedömningen av överensstämmelse i tio år från det att leksaken släpptes ut på marknaden.

Om en marknadskontrollmyndighet enligt 24 § eller i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen begär det och anför skäl för sin begäran, ska tillverkaren tillhandahålla myndigheten den tekniska dokumentationen, eller en översättning av den. Handlingarna ska tillhandahållas inom 30 dagar eller, om det är berättigat på grund av en allvarlig och omedelbar risk, den kortare tid som myndigheten bestämt.

En importör ska under den tid som anges i första stycket för en marknadskontrollmyndighet som avses i andra stycket kunna uppvisa en EG-försäkran om överensstämmelse och på begäran se till att myndigheten får tillgång till den tekniska dokumentationen.

17 § Om tillverkaren inte har upprättat den tekniska dokumentationen i enlighet med 12 § eller föreskrifter som meddelats i anslutning till 12 § eller inte tillhandahåller den tekniska dokumentationen i enlighet med 16 § andra stycket, får en marknadskontrollmyndighet enligt 24 § eller i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen begära att tillverkaren på egen bekostnad låter ett organ som avses i 13 § inom en viss angiven tid utföra en provning av leksakens överensstämmelse med säkerhetskraven enligt 9 och 10 §§ och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser.

Spårbarhet

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ekonomiska aktörers skyldigheter i fråga om

1. information som ska följa med leksaken och som avser uppgifter
 - a) för identifiering av leksaken, och
 - b) om tillverkaren och importören, och
2. dokumentation som behövs för att spåra ursprunget till leksaker som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

Skadeförebyggande åtgärder och samarbete

19 § En tillverkare ska se till att det finns rutiner som säkerställer att alla tillverkade leksaker överensstämmer med säkerhetskraven enligt 9 och 10 §§ och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser. En importör respektive en distributör ska, så länge de ansvarar för en leksak, se till att det finns rutiner för lagring och transport som säkerställer att leksaken fortsätter att överensstämma med säkerhetskraven enligt 9 och 10 §§ och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser.

En tillverkare respektive en importör ska bedriva ett skadeförebyggande arbete i syfte att få kännedom om skaderisker hos leksaker som de har tillhandahållit.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillverkares och importörers skyldigheter enligt andra stycket.

20 § En importör som avser att tillhandahålla en leksak ska informera tillverkaren och den eller de myndigheter som avses i 24 § om det finns anledning att anta att leksaken utgör en sådan risk som avses i 9 §.

Första stycket gäller även en distributör som avser att tillhandahålla en leksak. Denne ska i tillämpliga fall även informera importören som har levererat leksaken.

Skyldigheter vid bristande överensstämmelse

21 § En tillverkare eller en importör som har anledning att anta att en leksak som denne har tillhandahållit inte överensstämmer med de krav som föreskrivs i denna lag eller i föreskrifter meddelade i anslutning till lagen, ska omedelbart vidta de åtgärder som krävs för att få leksaken att överensstämma med kraven eller om så är lämpligt dra tillbaka eller återkalla leksaken från marknaden.

Ett tillbakadragande eller en återkallelse av leksaken ska ha det innehåll som anges i 15–18 §§ produktsäkerhetslagen (2004:451). Vad som där sägs om återkallelse från distributör ska dock i stället avse tillbakadragande enligt denna lag.

22 § En distributör som har anledning att anta att en leksak som denne har tillhandahållit inte överensstämmer med de krav som föreskrivs i denna lag eller i föreskrifter meddelade i anslutning till lagen, ska försäkra sig om att tillverkaren eller importören fullgör sina skyldigheter enligt 21 §. En distributör ska på begäran av en marknadskontrollmyndighet omedelbart vidta de åtgärder som krävs för att dra tillbaka eller återkalla leksaken från marknaden.

23 § En ekonomisk aktör som har anledning att anta att en leksak som denne har tillhandahållit utgör en sådan risk som avses i 9 § ska omedelbart underrätta behöriga marknadskontrollmyndigheter i de medlemsstater inom Europeiska unionen där aktören har tillhandahållit leksaken. Aktören ska i underrättelsen lämna detaljerade upplysningar om risken och om vilka åtgärder som har vidtagits.

Marknadskontroll

Marknadskontrollmyndigheter

24 § Marknadskontrollen ska utövas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer. Bestämmelser om marknadskontroll finns i artiklarna 15–29 i förordning (EG) nr 765/2008.

Hjälp av polismyndighet

25 § På begäran av en marknadskontrollmyndighet ska polismyndigheten lämna den hjälp som behövs när myndigheten vidtar åtgärder enligt artikel 19 i förordning (EG) nr 765/2008 om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan vidtas utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Skuldigheter för anmälda organ

26 § På begäran av en marknadskontrollmyndighet ska ett sådant organ som avses i 13 §

1. lämna uppgifter om EG-typintyg som utfärdats, återkallats eller vägrats,
2. tillhandahålla provningsrapporter och teknisk dokumentation,
3. dra tillbaka EG-typintyg för leksaker som inte överensstämmer med säkerhetskraven, och
4. göra en översyn av ett EG-typintyg om myndigheten bedömer att det är nödvändigt.

Förelägganden och förbud

27 § En marknadskontrollmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska efterlevas.

28 § Ett föreläggande eller förbud enligt 27 § eller ett beslut om åtgärd enligt artikel 19 i förordning (EG) nr 765/2008 ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Omedelbar verkställbarhet

29 § En marknadskontrollmyndighet får bestämma att dess beslut enligt 27 § och enligt artikel 19 i förordning (EG) nr 765/2008 ska gälla omedelbart.

Ekonomisk ersättning

30 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en ekonomisk aktör ska

1. ersätta marknadskontrollmyndigheten för kostnader för provtagning och undersökning av prov, om leksaken vid kontrollen inte uppfyller säkerhetskraven på leksaker enligt 9 och 10 §§ och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa bestämmelser, och
2. få ersättning från marknadskontrollmyndigheten för varuprover och liknande, om det finns särskilda skäl för det.

Tystnadsplikt

31 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknads kontroll enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Sanktionsavgift

32 § En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om den ekonomiska aktören eller någon som handlar på den ekonomiska aktörens vägnar uppsåtligt eller av oaktsamhet har brutit mot 7, 8, 16 § första stycket, 19, 20, 21, 22 eller 23 § eller mot föreskrifter som har meddelats i anslutning till 18 eller 19 §.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för en överträdelse av ett förbud eller en underlåtelse att följa ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 37 § andra stycket och 39–43 §§ produktsäkerhetslagen (2004:451) tillämpas.

Överklagande

33 § En marknads kontrollmyndighets beslut enligt 27 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag av en marknads kontrollmyndighet får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

1. Denna lag träder i kraft den 20 juli 2011, då lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet ska upphöra att gälla.

2. Den upphävda lagen gäller fortfarande i fråga om leksaker som har släppts ut på marknaden före ikraftträdandet.

3. Förelägganden och förbud som har meddelats enligt den upphävda lagen ska fortfarande gälla.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner

Härmed föreskrivs att 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 §¹

Beteckning	Betydelse
Lastbil	1. En bil som är inrättad huvudsakligen för godsbefordran. 2. En annan bil som inte är att anse som en personbil eller en buss. Lastbilar delas in i lätta och tunga lastbilar.
Lekfordon	Ett fordon som <i>skall</i> anses som leksak enligt lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet.
Lätt lastbil	En lastbil med en totalvikt av högst 3,5 ton.

Föreslagen lydelse

2 §

Beteckning	Betydelse
Lastbil	1. En bil som är inrättad huvudsakligen för godsbefordran. 2. En annan bil som inte är att anse som en personbil eller en buss. Lastbilar delas in i lätta och tunga lastbilar.
Lekfordon	Ett fordon som <i>ska</i> anses som leksak enligt lagen (2011:000) om leksakers säkerhet.
Lätt lastbil	En lastbil med en totalvikt av högst 3,5 ton.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2011.

¹ Senaste lydelse 2010:757.